

Aanpak Modelovereenkomst voor Bovenregionale functies in de jeugdzorg

Aanleiding

Uit de beoordeling van de RTA's door de Transitiecommissie Jeugd is de aansluiting van aanbieders met bovenregionale schaal als één van de knelpunten naar boven gekomen. De subcommissie Jeugd van de VNG heeft daarom besloten om ten behoeve van een betere aansluiting tussen vraag en aanbod voor bovenregionaal georganiseerde zorg(aanbieders) modelovereenkomsten te ontwikkelen. De modelovereenkomst kan een gemeente (of regionaal samenwerkingsverband) gebruiken voor maken van inkoopafspraken over specifieke zorgfuncties.

Doel en functies modelovereenkomst

Met het ontwerpen van modelovereenkomsten willen gemeenten een waarborg bieden voor continuïteit van zorg en zorginfrastructuur voor de bovenregionale functies waarop de modelovereenkomsten van toepassing gaan zijn. Daarnaast beoogt de modelovereenkomst de gemeenten te faciliteren in het maken van afspraken over de bovenregionale functies zodanig dat onnodige administratieve lasten worden voorkomen en transitierisico's zoveel mogelijk beperkt worden.

Het gebruiken van modelovereenkomsten levert de volgende voordelen op:

- a. Een regio hoeft voor relatief kleine doelgroepen (terwijl het wel gaat om essentiële functies) niet zelf 'het wiel uit te vinden';
- b. De aanbieder hoeft niet in iedere regio allerlei onderhandelingen uit te voeren over een overeenkomst voor een beperkte groep cliënten;
- c. Sector en gemeenten ontwikkelen gezamenlijk een best practice.

Voor de volgende zorgfuncties is het voornemen om modelovereenkomsten uit te werken:

- a. LVG: ZPP 4 en 5 (orthopedagogische centra);
- b. Gespecialiseerde pleegzorg;
- c. JeugdzorgPlus (civiele gesloten jeugdzorg);
- d. Academische centra voor kinder- en jeugdpsychiatrie/crisiszorg;
- e. Verslavingszorg;
- f. Kinderdienstencentra.

Gebruik modelovereenkomst

Kenmerkend voor de modelovereenkomst die voor de bovenregionale functies wordt ontwikkeld is, dat het een ondersteuningsinstrument is voor gemeenten en zorgaanbieders. De modelovereenkomst is geen verplichting voor gemeenten en zorgaanbieders. Een gemeente kan gebruikmaken van de modelovereenkomst voor het contracteren van zorgaanbieders die de betreffende zorgfuncties leveren en mag over de inhoud van de modelovereenkomst nader onderhandelen. Om transactielasten en transitierisico's zoveel mogelijk te beperken

is het wel van belang dat gemeenten zoveel mogelijk gebruik maken van de ontwikkelde en getoetste modelovereenkomst en alleen met goede redenen afwijken van het model. Daarnaast kan het zijn dat een gemeente aanvullende of alternatieve dienstverlening wenst te contracteren bij een bepaalde aanbieder. Het staat een gemeente vrij om het model daarom uit te breiden en aan te passen aan de lokale of regionale behoefte aan hulp en ondersteuning in het kader van het jeugdstelsel.

De modelovereenkomst schrijft ook geen tarief voor. De gemeente kan de modelovereenkomst gebruiken in een door haar gekozen contracteringsproces. De uiteindelijke totstandkoming van een tarief (of financiële afspraak) is zaak van gemeenten en aanbieders zelf. Wel bevat de modelovereenkomst een overzicht van 'prestaties' en hieraan gekoppelde 'bekostigingsstructuur'. Ook bevat de bijgeleverde instructie informatie om tot een afgewogen tariefstelling te komen tijdens het contracteringsproces.

De uitwerking van de landelijke (inkoop)afspraken vormen een bruikbaar model voor de modelovereenkomsten. In lijn met deze afspraken bestaat de modelovereenkomst grofweg uit twee delen. Het eerste deel betreft het programma van eisen waarover inhoudelijk afspraken gemaakt worden. Het programma van eisen bevat per bovenregionale functie een opsomming van de onderwerpen waarover we inhoudelijke afspraken willen maken en vastleggen. Net als bij de landelijke afspraken beschrijft het programma van eisen de doelgroep, de te verlenen zorg en de voorzieningen.

Daarnaast omvat het een concept overeenkomst die partijen in de regio kunnen gebruiken om afspraken vast te leggen. De concept overeenkomst bestaat uit de juridische en financiële voorwaarden voor het uitvoeren van de zorg en bevat omschrijvingen over duur, aansprakelijkheid en andere relevante onderwerpen voor zover deze niet in het PvE zijn opgenomen.

Inhoud van de handreiking

Naast het ontwikkelen van een modelovereenkomst is de VNG voornemens een Handreiking te ontwikkelen voor bovenregionale functies. De handreiking geeft een beschrijving van de functie en de 'markt' waarin de modelovereenkomst van toepassing wordt. Er wordt bijvoorbeeld een beschrijving gegeven van de specifieke functie, de zorgaanbieders die de functie leveren, de ontwikkelingen die er spelen, de jeugdigen die ervoor in aanmerking komen etc. Tevens wordt ingegaan op de product en tariefstructuur. De handreiking geeft daarmee een schets van de 'markt' waarbinnen de modelovereenkomst van toepassing wordt en dient vooral als achtergrondinformatie voor gemeenten.

Daarnaast speelt bij veel zorgfuncties waarvoor de modelovereenkomst wordt uitgewerkt een goede aansluiting van vraag en aanbod op bovenregionaal niveau. De aanbieders voor deze vormen van zorg zijn veelal bovenregionaal georganiseerd. Het kan derhalve verstandig zijn voor gemeenten om het contracteringsproces ook bovenregionaal te organiseren. De Handreiking bevat suggesties en tips voor de samenwerking op bovenregionaal niveau (met verwijzing naar al bestaande handreikingen hiervoor).

Tot slot bevat de instructie ook een uitleg hoe een gemeente de modelovereenkomst het beste kan gebruiken, welke keuzes zijn gemaakt bij de totstandkoming van de modelovereenkomst en hoe een gemeente kan omgaan met suggesties voor verbetering.

Onderstaande onderwerpen worden nader uitgewerkt in de handreiking

- Beschrijving van de zorgvraag
 - Aantal, wie, indicaties, toegangscriteria, verwijzers, wachttijden
- Beschrijving van de zorgfuncties
- Beschrijving van de zorgaanbieders
 - Aantal, capaciteit, spreiding, productiegegevens

- Ontwikkelingen op het gebied van kosten en kwaliteit
 - Hoe werkt het huidige financieringssysteem
- Stand van zaken rond kwaliteit, beschikbare indicatoren, plek in zorgketen
- Specifieke vraagstukken rondom deze functies bijvoorbeeld over beschikbaarheidsfuncties crisis en opleiding, ketensamenwerking, preventie, kennisontwikkeling en opleidingen, overige beleidsmatige ontwikkelingen
- Specifieke tips en aandachtspunten voor bovenregionale gemeentelijke samenwerking op het gebied van contractering
- Specifieke tips met betrekking tot het gebruik van de modelovereenkomst

Proces en afstemming met gemeenten

De VNG is verantwoordelijk voor het tot stand komen van de handreiking en de modelovereenkomst. Per zorgfunctie wordt samen met zorgaanbieders en gemeenten bekeken wat de kaders en uitgangspunten zijn voor de modelovereenkomst en welke informatie hierin moet worden opgenomen.

De afstemming met de gemeenten wordt als volgt vorm gegeven.

1. Per functie worden 1 of 2 gemeenten geselecteerd die meelezen en een rol spelen als inhoudelijk expert bij vragen. Deze gemeente nemen ook zoveel als mogelijk deel aan de gesprekken met de delegatie van zorgaanbieders te voorbereiding van de uitwerking van de modelovereenkomst.
2. Voortgang en tussenproducten worden besproken in de gemeentelijke werkgroep opdrachtgeverschap.

Daarnaast organiseert de VNG een overleg met vertegenwoordigers van een bepaalde zorgfunctie. Hiervoor doet de VNG een beroep op een branchevereniging voor dat betreffende domein en vraagt hen wie namens het betreffende zorgdomein mee wil werken aan de modelovereenkomst.

De besluitvorming met betrekking tot het vaststellen van de inhoud van de modelovereenkomst ligt bij de subcommissie jeugd. Dit betreft uitsluitend de vaststelling van de modelovereenkomst. De besluitvorming ten aanzien van het gebruik en feitelijke contractering ligt bij individuele gemeenten zelf of bij regionale samenwerkingsverbanden van gemeenten.

Alle relevante informatie met betrekking tot modelovereenkomsten plaatste de VNG op haar website (onder de kop "modelovereenkomsten").